

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
138/20. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2020. november 12.

A főtanácsnok indítványa a C-354/20. PPU. és C-412/20. PPU. sz.
egyesített ügyekben
Openbaar Ministerie (A kibocsátó igazságügyi hatóság függetlensége)

Campos Sánchez-Bordona főtanácsnok véleménye szerint az igazságszolgáltatás függetlenségét érintő általános hiányosságok súlyosbodása Lengyelországban nem indokolja az ezen tagállam által kibocsátott valamennyi európai elfogatóparancs végrehajtásának automatikus megtagadását

Az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat¹ (a továbbiakban: kerethatározat) egy sor olyan helyzetet állapít meg, amelyekben az európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadható. Mindemellett, a Bíróság szerint valamely európai elfogatóparancs végrehajtása akkor is felfüggeszthető, ha bebizonyosodik, hogy fennáll annak valós veszélye, hogy átadás esetén sérülnek a keresett személy alapvető jogai.

A Bíróság a lengyel igazságszolgáltatási rendszer reformjával kapcsolatban hozott Minister for Justice and Equality ítéletben² megállapította, hogy e jogok között szerepel az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 47. cikkében rögzített tisztességes eljáráshoz való jog³. Ezen ítélet értelmében a végrehajtó igazságügyi hatóságnak meg kell vizsgálnia először is azt, hogy az európai elfogatóparancsot kibocsátó tagállam bíróságainak függetlenségét érintő rendszerszintű és általános hiányosságok következtében fennáll-e annak valós veszélye, hogy e jog sérül. Másrészt konkrétan és pontosan meg kell vizsgálnia azt is, hogy komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okokból vélelmezhető-e, hogy átadás esetén sérülhet a keresett személy tisztességes eljáráshoz való joga. Így, bár az akkor fennálló hiányosságok súlyosak voltak, a Bíróság kizárta annak lehetőségét, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság automatikusan és megkülönböztetés nélkül megtagadja a lengyel bíróságok által kibocsátott európai elfogatóparancsok végrehajtását.

Az officier van justitie (ügyész, Hollandia) a rechtbank Amsterdamtól (amszterdami bíróság, Hollandia) a lengyel bíróságok által kibocsátott két európai elfogatóparancs végrehajtását kérte két személy átadása céljából. Az első európai elfogatóparancsot büntetőeljárás lefolytatása céljából, a másodikat pedig szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából bocsátották ki.

A rechtbank Amsterdam kifejti, hogy a Minister for Justice and Equality ítélet alapján úgy ítélte meg, hogy Lengyelországban fennáll a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmének valós veszélye, az e tagállam igazságszolgáltatásának függetlenségét érintő, rendszerszintű vagy általános hiányosságok miatt, éppen ezért az említett ítéletben lefektetett kettős szempontból vizsgálta a lengyel bíróságok által kibocsátott európai elfogatóparancsokat. A rechtbank Amsterdam a lengyel igazságszolgáltatás e hiányosságainak további súlyosbodására tekintettel előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordult a Bírósághoz, és azt kérdezi, hogy a jelenlegi körülmények indokolják-e azt, hogy az ezen állam valamely bírósága által kért átadást megtagadja

¹ A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal (HL 2009. L 81., 24. o.) módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i tanácsi kerethatározat (HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás: 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.).

² 2018. július 25-i Minister for Justice and Equality ítélet ([C-216/18 PPU](#); lásd: [113/18](#) sz. sajtóközlemény).

³ Valamely alapjog megsértésének egy másik esete, amellyel kapcsolatban a Bíróság ezidáig állást foglalt, azt a kockázatot takarja, hogy a keresett személlyel szemben a Charta 4. cikkének értelmében véve embertelen vagy megalázó bánásmódot alkalmaznak (2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru egyesített ügyekben hozott ítélet ([C-404/15 és C-659/15 PPU](#), lásd: [36/16](#) sz. sajtóközlemény)).

anélkül, hogy részletesen megvizsgálná az egyes európai elfogatóparancsok konkrét körülményeit. Véleménye szerint az elmúlt hónapok során Lengyelországban jóváhagyott jogi reformok jellegénél fogva e tagállam bíróságai előtt egyetlen vádlott számára sem biztosított a független bírósághoz való jog. Következésképpen az a véleménye, hogy valamely európai elfogatóparancs végrehajtását anélkül megtagadhatja, hogy kifejezetten megvizsgálná, hogy a rendszerszintű hiányosságok negatív hatást gyakorolnak-e a keresett személlyel szemben eljáró *konkrét* bíróságokra, és hogy e személyre a személyes helyzetére tekintettel valós veszélyt jelent-e, hogy a tisztességes eljáráshoz való joga sérül.

A mai napon ismertetett indítványában **Manuel Campos Sánchez-Bordona főtanácsnok** emlékeztet arra, hogy **a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés a tagállamok közötti kölcsönös elismerés és bizalom elvén alapul**, és hogy **az európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadása az olyan rendkívüli körülmények esetén adott rendkívüli válasznak tekintendő**, amelyek súlyossága miatt korlátozni kell ezen elvek érvényesülését. E „kivételes körülmények” közé sorolható valójában a keresett személy tisztességes eljáráshoz való alapvető joga sérelmének a kibocsátó tagállamban a bíróságok függetlenségét érintő „rendszerszintű vagy általános hiányosságok” miatti valós veszélye. Ennek ellenére Campos Sánchez-Bordona főtanácsnok úgy véli, hogy **e rendkívüli válasznak vannak korlátai, és nem terjed addig, hogy előírja a rendszerszintű vagy általános hiányosságokban szenvedő tagállam igazságügyi hatóságai által kibocsátott valamennyi európai elfogatóparancs végrehajtásának automatikus megtagadását.**

A főtanácsnok hangsúlyozza, hogy valamely európai elfogatóparancs végrehajtásának a kerethatározatban meghatározottaktól eltérő okok miatti megtagadása a Minister for Justice and Equality ítélet értelmében egy két szakaszból álló, szigorú vizsgálatot feltételez. Megítélése szerint **egy tagállam által kibocsátott valamennyi európai elfogatóparancs végrehajtásának e kettős vizsgálat második szakaszának mellőzésével történő megtagadása valószínűleg számos bűncselekmény büntetlenségét vonná maga után, és sérthetné a sértettek jogait.** Továbbá a kerethatározatban előírt igazságügyi együttműködési mechanizmusok igénybe vételére törekvő *valamennyi* lengyel bírő által végzett szakmai munka visszautasításaként lenne értelmezhető.

A főtanácsnok megjegyzi, hogy **bármennyire súlyosbodott is a lengyel bíróságok függetlenségét érintő fenyegetés, a kerethatározat alkalmazása nem feltétlenül függeszthető fel automatikusan és megkülönböztetés nélkül a lengyel bíróságok által kibocsátott bármely európai elfogatóparancs tekintetében.** Ugyanis, ha valamennyi európai elfogatóparancs végrehajtását automatikusan megtagadják, az egyértelműen a kerethatározat alkalmazásának mellőzését jelenti. A főtanácsnok emlékeztet arra, hogy amint azt a Bíróság a Minister for Justice and Equality ítéletben kimondta, **ez csak abban az esetben lehetséges, ha az Európai Tanács megállapítja, hogy a kibocsátó tagállam súlyosan és tartósan megsérti a jogállamiság EUSZ 2. cikkben rögzített, az Unió alapját képező értékeit.** Ez utóbbi esetben már nem a jogok biztosítása rendszerének rendellenes működéséről van szó, hanem azon feltételek megszűnéséről, amelyek mellett valamely igazságszolgáltatási rendszer képes az jogállami elveket megvédeni.

A főtanácsnok véleménye szerint **a lengyel bíróságok függetlenségére tekintettel észlelhető rendszerszintű vagy általános hiányosságok nem fosztják meg azokat bírósági jellegüktől.** Továbbra is azok maradnak, annak ellenére, hogy a bírói hatalom függetlenségét veszély fenyegeti. **E hiányosságok súlyosbodása esetén és az Európai Tanács hivatalos megállapításának hiányában a rechtbank Amsterdammak a legnagyobb szigorral kell vizsgálnia a tőle végrehajtani kért európai elfogatóparancs körülményeit, nem mentesül azonban azon kötelezettség alól, hogy ezt a vizsgálatot ténylegesen elvégezze.** A főtanácsnok e tekintetben megjegyzi, hogy úgy tűnik, az említett bíróság nem látott okot arra, hogy az európai elfogatóparancsokat a kerethatározatban szereplő valamely okból megtagadja. Továbbá a keresett személyek személyes helyzetére, valamint az eljárás alapjául szolgáló bűncselekmény jellegére és az európai elfogatóparancs hátterére tekintettel a rechtbank Amsterdam kizárja a büntetőeljárásba való indokolatlan beavatkozás veszélyét.

Végezetül, a főtanácsnok nem tartja relevánsnak azt, hogy a kibocsátó tagállam bíróságainak függetlenségét érintő rendszerszintű vagy általános hiányosságok súlyosbodása az európai elfogatóparancs kibocsátása előtt vagy után következett-e be. Döntő jelentőséggel az bír, hogy a kibocsátó igazságügyi hatóság (amelynek a keresett személy sorsáról döntést kell hoznia az átadást követően) megőrzi-e függetlenségét ahhoz, hogy külső beavatkozás, fenyegetés vagy nyomásgyakorlás nélkül határozzon e személy helyzetéről. A tisztességes eljáráshoz való alapvető jog megsértésének veszélye kétségtelenül csökken, ha az európai elfogatóparancsot a keresett személlyel szemben kiszabott szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából bocsátják ki olyan időpontban, amikor nem merült fel kétség az ítéletet hozó büntetőbíróság függetlenségét illetően.

EMLÉKEZTETŐ: A főtanácsnok indítványa nem köti a Bíróságot. A főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva a rábízott ügy jogi megoldására vonatkozó javaslatot terjesszen a Bíróság elé. A Bíróság bírái most kezdik meg a tanácskozást a jelen ügyben. Az ítéletet későbbi időpontban hozzák meg.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

Az ismertetés napján az indítvány [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

*A főtanácsnoki indítványok ismertetésekor készített képfelvételek elérhetők:
[„Europe by Satellite”](#) ☎ (+32) 2 2964106*